

Policyjna profilaktyka społeczna w powiecie wołomińskim

DOBRE PRAKTYKI

podinsp. Wioletta Zychnowska

Wydział Prewencji
Komenda Powiatowa Policji w Wołominie

W artykule opisano proces policyjnej profilaktyki społecznej realizowany przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Wołominie. Celem tego procesu jest kształtowanie właściwych postaw mieszkańców powiatu wołomińskiego oraz ich reakcji na zagrożenia. Mundurowi realizują programy profilaktyczne oraz działania edukacyjno-informacyjne. Aby poszerzyć grono odbiorców, ciekawe inicjatywy profilaktyczne są promowane na stronie internetowej KPP w Wołominie. Funkcjonariusze współpracują z lokalnymi mediami i rozpowszechniają treści profilaktyczne. Policyjna profilaktyka społeczna to doskonała forma komunikacji ze społeczeństwem. Dobre praktyki w tym zakresie są przedstawione w artykule.

Wstęp

Wśród priorytetów i zadań priorytetowych Komendanta Głównego Policji na lata 2021–2023 znajduje się priorytet III, który brzmi: podniesienie efektywności działań Policji w celu realizacji oczekiwań społecznych. Realizacja tego zadania ma polegać m.in. na dostosowaniu działań profilaktycznych Policji do zdiagnozowanych zagrożeń społecznych w następujących obszarach¹:

- uzależnienia od narkotyków, nowych narkotyków, alkoholu;
- cyberzagrożenia;
- handel ludźmi;
- mowa nienawiści, w tym hejt, przestępstwa z nienawiści;
- bezpieczeństwo seniorów.

Teoria

„Jeżeli mamy na myśli zapobieganie powstawaniu czynu zabronionego – częściej mówimy profilaktyka, natomiast jeżeli myślimy o zapobieganiu, a właściwie ograniczeniu dalszego rozwoju już istniejącego zagrożenia – mówimy prewencja”². W dalszej części artykułu wiodącym pojęciem jest profilaktyka.

Profilaktyka to zapobieganie, prewencja, zespół działań i środków stosowanych w zapobieganiu występowaniu zjawisk niepożądanych i negatywnych w przyrodzie, w tym życiu ludzkim, jednostkowym bądź społecznym³.

Profilaktyka stosowana jest na trzech poziomach: **uniwersalnym, selektywnym, wskazującym**⁴.

Profilaktyka uniwersalna to działania:

- adresowane do całych grup, bez względu na stopień zagrożenia;
- prowadzone przez specjalistów;
- prowadzone w każdej szkole i innych placówkach oświaty;
- których celem jest ochrona i tworzenie nowych czynników ochronnych;
- których skuteczność polega na wzmacnianiu systemu pozytywnych norm i wartości;
- które przekonują o wadze zdrowia psychofizycznego i społecznego oraz duchowego.

Profilaktyka selektywna to działania:

- ukierunkowane na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, które ze względu na swoją sytuację społeczną, ekonomiczną czy środowiskową narażone są na zachowania ryzykowne;

DOBRE PRAKTYKI

- adresowane głównie do dzieci i młodzieży z dysfunkcyjnych i rozbitych rodzin;
- których celem jest uprzedzenie i opóźnianie zachowań ryzykownych, rozpoznawanie i eliminowanie najważniejszych czynników ryzyka i wzmocnianie czynników ochronnych;
- których celem jest rzetelna diagnoza i właściwy wybór odbiorców działań selektywnych.

Profilaktyka wskazująca to działania:

- ukierunkowane na jednostki i grupy wysokiego ryzyka, demonstrujące pierwsze symptomy zachowań ryzykownych;
- których celem jest niedopuszczenie do pogłębiania się problemów i stopniowe ich eliminowanie oraz tworzenie skutecznych czynników ochronnych (redukowanie, informowanie o możliwościach zdrowego stylu życia);
- skierowane do dzieci z rodzin rozbitych, dysfunkcyjnych, wycofanych lub przejawiających zachowania agresywne;
- z zakresu redukcji szkód.

Dobre praktyki

W Komendzie Powiatowej Policji w Wołominie najczęściej stosowana jest profilaktyka uniwersalna. W celu wszechstronnej realizacji zadań profilaktycznych Komendant Powiatowy Policji w Wołominie wydał decyzję w sprawie powołania w Komendzie Powiatowej Policji w Wołominie nietatowego zespołu ds. doskonalenia komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej w obszarze profilaktyki społecznej⁵. Zgodnie z decyzją w skład zespołu funkcjonariuszy odpowiedzialnych za realizację profilaktyki wchodzi:

- ekspert do spraw prewencji kryminalnej;
- oficer prasowy jednostki;
- przedstawiciel Wydziału Ruchu Drogowego;
- przedstawiciele Zespołu Dzielnicowych Wydziału Prewencji oraz komisariatów podległych KPP w Wołominie.

Do zadań zespołu należy m.in.:

- wymiana informacji w drodze komunikacji wewnętrznej o realizowanych działaniach w obszarze profilaktyki społecznej na terenie powiatu wołomińskiego;
- informowanie w drodze komunikacji zewnętrznej o realizowanych działaniach w obszarze profilaktyki społecznej m.in. przedstawicieli mediów i samorządów lokalnych;
- współpraca przy realizacji cyklicznych programów edukacyjno-profilaktycznych oraz kampanii informacyjnych.

Profilaktyka społeczna jest to proces, w którym mieszkańcy powiatu wołomińskiego uczestniczą od przedszkola do uniwersytetu III wieku. Programy i działania informacyjno-edukacyjne skierowane są do: przedszkolaków, uczniów szkół

Fot. 1. Odwiedziny policjantek z KPP Wołomin wraz z maskotką KSP – sierżantem Borsukiem w Przedszkolu oraz Szkole Podstawowej w Nadmie.

podstawowych, uczniów szkół średnich, rodziców, seniorów, wybranych grup zawodowych.

Zadania realizowane w ramach profilaktyki uniwersalnej pozwalają policjantom kształtować właściwe postawy, cechy charakteru obywateli oraz ich reakcje na zagrożenia.

Należy podkreślić, że wołomińscy funkcjonariusze zapraszają do współrealizacji celów profilaktycznych inne instytucje: Straż Miejską w Wołominie, Państwową Straż Pożarną w Wołominie, Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia w Zielonce, Nadleśnictwo Drewnica w Ząbkach, Izbę Administracji Skarbowej w Warszawie.

W zakresie programów i działań profilaktycznych policjanci współpracują również ze Starostwem Powiatowym w Wołominie, Urzędem Miasta w Wołominie oraz innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Współpraca ta jest bardzo prężna.

Innowacyjną metodą profilaktyki są debaty społeczne, które cieszą się dużym zainteresowaniem lokalnych społeczności. Ta forma dialogu ze społeczeństwem pozwala na bieżące dostosowanie działań policyjnych do potrzeb obywateli.

Przedszkolaki

Najmłodszy mieszkańcy powiatu wołomińskiego bardzo chętnie uczestniczą w spotkaniach profilaktycznych prowadzonych przez policjantów. Waga tych spotkań jest ogromna. Podczas pierwszego kontaktu z dzieckiem funkcjonariusze starają się zbudować relację wzajemnego zaufania. By tę relację stworzyć, mundurowi przybliżają dzieciom wybrane aspekty swojej pracy, prezentują elementy munduru, zapraszają maluchy do radiowozu, pozwalają przymierzyć czapkę policyjną, kamizelkę odblaskową. Ważne jest zmniejszenie dystansu pomiędzy funkcjonariuszami a dziećmi, ocieplenie wizerunku Policji. Przedszkolaki zapraszane są do Komendy Powiatowej Policji w Wołominie i podległych komisariatów. Celem tych wycieczek jest wzbudzenie zainteresowania pracą funkcjonariuszy. Najwięcej emocji wśród najmłodszych

wywołuje zwiedzanie tymczasowego pomieszczenia przejściowego i radiowozu. Ogromną popularnością cieszy się prezentacja elementów tresury psa służbowego. Przewodnik psa służbowego opowiada dzieciom o procesie szkolenia czworonożnego funkcjonariusza, o jego codziennej służbie, o opiece nad nim. Podczas prezentacji elementów tresury psa służbowego dzieci uczą się, jak prawidłowo zachowywać się w kontakcie z agresywnym czworonogiem. Zbudowanie pozytywnej relacji pomiędzy dziećmi a policjantami ma ogromny wpływ na kształtowanie:

- właściwych postaw dzieci,
- pozytywnego wizerunku społecznego Policji;
- wzrostu zaufania do Policji.

Podczas rozmów z dziećmi wielokrotnie podkreślana jest rola policjanta, który pomaga ludziom.

Spotkania profilaktyczne z przedszkolakami to doskonała okazja do nauki zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Policjanci omawiają wybrane aspekty dotyczące:

- bezpiecznego pieszego;
- bezpiecznego rowerzysty;
- bezpiecznego pasażera;
- zasad prawidłowego zachowania się przed przejściem dla pieszych;
- korzystania z numerów alarmowych.

Uczniowie klas 1-3 szkół podstawowych

Podczas prelekcji z uczniami młodszych klas szkół podstawowych funkcjonariusze przypominają o bezpiecznym poruszaniu się po drodze. Wyjaśniają, kto jest niechronionym uczestnikiem ruchu drogowego. Rozmawiają z dziećmi o bezpiecznym przemieszczaniu się na rolkach, wrotkach, deskorolkach, hulajnogach, rowerach.

W relacji z uczniami klas 1-3 pojawia się już potrzeba przybliżenia zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, tzw. netykiety. Podczas spotkań profilaktycznych policjanci omawiają zasady kontaktu z osobą obcą zarówno w świecie realnym, jak i wirtualnym.

Uczniowie klas 4 szkół podstawowych

Na tym etapie edukacji szkolnej funkcjonariusze włączają się w proces przygotowywania uczniów do egzaminu na kartę rowerową. Przez cały rok szkolny spotykają się z czwartoklasistami i edukują o zasa-

dach bezpiecznego poruszania się po drodze jednośladem, o prawidłowym wyposażeniu rowerzysty oraz roli elementów odbłaskowych. Szczególny akcent kładą na znajomość znaków drogowych oraz zasad drogowych. Pod koniec roku szkolnego policjanci z Wydziału Ruchu Drogowego KPP w Wołominie przeprowadzają część praktyczną egzaminu na kartę rowerową, sprawdzając umiejętności dzieci jeżdżenia jednośladem.

Dobrą praktyką są skierowane do dzieci konkursy dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Konkurs plastyczny pt. „Będąc widocznym – jesteś bezpieczny” współorganizowała dzielnicowa gminy Dąbrówka z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Urzędzie Gminy Dąbrówka. Najpierw dzielnicowa przeprowadziła spotkania profilaktyczne z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym dla uczniów klas młodszych, a następnie ogłosiła konkurs plastyczny dla wszystkich uczniów szkół podstawowych na podległym terenie. Zaangażowanie dzieci było ogromne.

Fot. 2. Udział policjantów z KPP Wołomin w Wędkarskim Dniu Dziecka w Zielonce w dniu 29.05.2022 r.

Fot. 3. Mundurowy Dzień Dziecka w Wołominie 1.06.2022 r.

Fot. 1-3 – sierż. szt. Monika Kaczyńska.

Uczniowie klas 5 i 6 szkół podstawowych

Podczas spotkań profilaktycznych z uczniami klas 5 i 6 funkcjonariusze omawiają przejawy demoralizacji oraz konsekwencje prawne, jakie mogą być wyciągnięte wobec osób nieletnich za takie zachowanie⁶. Szczegółowo omawiane są:

- uzależnienia od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych oraz wybrane artykuły z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii⁷;
- uzależnienia od alkoholu oraz wybrane artykuły z ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁸;
- uzależnienia od tytoniu oraz wybrane artykuły z ustawy o używaniu tytoniu i wyrobów tytoniowych⁹.

Dużo uwagi mundurowi poświęcają cyberzagrożeniom. Tłumaczą nastolatkom, jak nie stać się ofiarą cyberprzemocy, jak nie być sprawcą cyberprzemocy.

Uczniowie klas 7 i 8 szkół podstawowych

Odpowiedzialność prawna osób nieletnich za popełnione czyny karalne jest wiodącym tematem spotkań profilaktycznych z uczniami klas starszych szkół podstawowych. Policjanci uświadamiają młodym ludziom, jakie konsekwencje prawne mogą ponieść za złamanie prawa, jasno określając granice tego prawa. Przybliżają też zagadnienia mowy nienawiści, w tym hejtu, przestępstw z nienawiści.

Uczniowie szkół średnich

Wołomińscy policjanci bardzo ściśle współpracują z Liceum Ogólnokształcącym im. Bitwy Warszawskiej 1920 roku w Urlach oraz I Liceum Ogólnokształcącym PUL w Wołominie im. 111 Eskadry Myśliwskiej. Oba licea mają profile mundurowe, w tym policyjne. Podczas spotkań profilaktycznych z uczniami tych szkół funkcjonariusze promują zawód policjanta oraz kształtują postawy patriotyczne młodzieży.

Uczą o odpowiedzialności karnej za popełnione przestępstwa. Omawiają aspekt uzależnień od narkotyków, alkoholu, tytoniu w kontekście aktów prawnych.

Grono pedagogiczne

Podczas spotkań z nauczycielami funkcjonariusze omawiają procedury współpracy pomiędzy szkołą a Policją. Uwrażliwiają na sygnały mogące świadczyć o zagrożeniu związanym z narkotykami, alkoholem, papierosami.

Rodzice

Odpowiedzialność prawna osób nieletnich za popełnione czyny karalne jest tematem wiodącym podczas spotkań z rodzicami. Policjanci informują o zagrożeniach młodego internauty ze strony świata wirtualnego oraz o zagrożeniach związanych z eksperymentowaniem z substancjami psychoaktywnymi. Przypominają też o zasadach bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Seniorzy

Troska o bezpieczeństwo seniorów jest niezwykle ważna w codziennej służbie policjantów. Funkcjonariusze ostrzegają seniorów przed oszustwami metodą „na wnuczka”, „na

policjanta”, „na pracownika spółdzielni”, „na prokuratora”. Omawiają zagrożenia w sieci, m.in. na portalach randkowych. Przypominają o zasadach bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Pikniki i festyny

Znaczącym elementem profilaktyki społecznej jest uczestnictwo policjantów w piknikach i festynach. Takie przedsięwzięcia pozwalają na nawiązanie bezpośredniej relacji pomiędzy funkcjonariuszem a obywatelem oraz na promowanie zawodu policjanta.

Większość przedsięwzięć profilaktycznych jest opisana na stronie internetowej Komendy Powiatowej Policji w Wołominie, po to by znacząco poszerzyć grono odbiorców policyjnych działań informacyjno-edukacyjnych. Oficer prasowy KPP w Wołominie artykuły o tematyce profilaktycznej upublicznia w lokalnych mediach oraz na portalach społecznościowych. Profilaktyka społeczna jest potężnym narzędziem w rękach policjantów. Właściwie realizowana ma wpływ na odpowiednią postawę i bezpieczeństwo społeczności lokalnej.

¹ Priorytety i zadania priorytetowe Komendanta Głównego Policji na lata 2021–2023.

² J. Stawnicka, *Dialogiczny wymiar bezpieczeństwa. Rzecz o działaniach profilaktycznych Policji*, w: *Prewencja Policji – Perspektywy i Wyzwania*, red. M. Walczak, Komenda Główna Policji, Warszawa 2015, s. 52.

³ Encyklopedia PWN, *Profilaktyka*, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/profilaktyka;3962469.html> [dostęp: 1.06.2022 r.].

⁴ K. Kmieciak-Jusięga, *Poziomy profilaktyki*, <http://profilaktyk.org/artykuly/22-pozio-my-profilaktyki> [dostęp: 1.06.2022 r.].

⁵ Decyzja nr 34 Komendanta Powiatowego Policji w Wołominie z dnia 1 czerwca 2022 r. w sprawie powołania w Komendzie Powiatowej Policji w Wołominie nieetatowego zespołu ds. doskonalenia komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej w obszarze profilaktyki społecznej.

⁶ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969, z późn. zm.).

⁷ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.).

⁸ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.).

⁹ Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 276).

Summary

Police social prevention in the Wołomin County. Good practices

In the article there is described the process of police social prevention performed by police officers from the County Police Headquarters in Wołomin. The aim of this process is to shape proper attitudes, character traits and reactions for threats among the residents of the Wołomin County. Uniformed services carry out preventive programmes as well as educational and informational activities. In order to extend the group of recipients, interesting preventive initiatives are promoted on the website of the County Police Headquarters in Wołomin. Police officers cooperate with the local media and spread the preventive content. Police social prevention is a perfect form of communication with the society. In the article there are presented good practices in this area.

Tłumaczenie: Katarzyna Olbryś